

REPUBLIKA HRVATSKA
KARLOVAČKA ŽUPANIJA
GRAD KARLOVAC
OŠ DRAGOJLE JARNEVIĆ
RADIĆEVA 31
47000 KARLOVAC

Na temelju Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22) te ostalih važećih zakonskih i podzakonskih propisa, Školski odbor Osnovne škole Dragojle Jarnević, na prijedlog ravnateljice, a nakon provedene rasprave na sjednici Učiteljskog vijeća, na sjednici održanoj 18.12.2023. godine donosi

PROTOKOL O NAČINU POSTUPANJA ODGOJNO-OBRAZOVNIH DJELATNIKA OŠ DRAGOJLE JARNEVIĆ U SLUČAJU SUMNJE ILI SAZNANJA O TEŠKOĆAMA UČENIKA U PODRUČJU MENTALNOG ZDRAVLJA

I. UVOD

Članak 1.

Protokol se odnosi na prevenciju mogućih situacija povećanog rizika, kao i na postupanje u konkretnim situacijama u području mentalnog zdravlja s ciljem zaštite učenika OŠ Dragojle Jarnević.

Njime se utvrđuju obveze i odgovornosti, kao i načini postupanja, tj. što trebaju činiti učitelji, stručni suradnici i ravnatelj.

Protokol treba biti izvješten na oglasnoj ploči u zbornici te objavljen na web stranici škole.

Izrazi koji se koriste u ovom Protokolu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod.

II. ZNAČENJE IZRAZA

Članak 2.

Pojmovi u ovom protokolu imaju sljedeće značenje:

- Mentalno zdravlje – prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) mentalno se zdravlje određuje kao stanje dobrobiti u kojem pojedinac ostvaruje svoje potencijale, može se nositi s normalnim životnim stresom, može raditi produktivno i plodno te je sposoban pridonositi zajednici (WHO; 2001).
- Zdravlje - predstavlja kompletno fizičko, mentalno i socijalno blagostanje, a ne samo odsustvo bolesti i nemoći
- Teškoće mentalnog zdravlja – obzirom na potpuno različite intenzitete psihičkih teškoća razlikujemo psihičke smetnje, psihičke poremećaje i psihičke bolesti
 - Psihičke smetnje – stanja emocionalne neugode i/ili napetosti koja su najčešće uvjetovane okolinskim ili fiziološkim promjenama; povremeno pogađaju sve ljude i ne ostavljaju posljedice na funkcioniranje

- Psihički poremećaj – doživljavanje i ponašanje koje odstupa od uobičajenog, te osobi i/ili njezinoj okolini predstavljaju smetnju i narušavaju funkcioniranje
- Psihička bolest – trajno narušeno kognitivno, emocionalno i socijalno funkcioniranje; znakovi bolesti su vidljivi u gotovo svim aspektima funkcioniranja osobe, neovisno o situaciji, često se ponavljaju (pogoršanja bolesti se smjenjuju s mirnim razdobljima), zahtijevaju uz psihoterapiju i korištenje lijekova
- Teškoće u području mentalnog zdravlja pokrivaju 3 kategorije:
 - Privremenu reakciju na bolan događaj, stres ili vanjski pritisak
 - Dugoročno psihičko stanje koje ima značajan utjecaj na funkcioniranje pojedinca
 - Simptomi zlouporabe alkohola, droge ili manjka sna

III. PROMJENE KOJE SE MOGU PRIMIJETITI KOD UČENIKA S TEŠKOĆAMA MENTALNOG ZDRAVLJA

Članak 3.

- **Promjene ponašanja** – promjene od uobičajenog načina funkcioniranja kao što je povlačenje iz društvenih kontakata, promjene u navikama spavanja, izbjegavanje nastave, nepridržavanje rokova, promjene u navikama hranjenja, eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti, kaotična i nepredvidljiva ponašanja; samoozljeđivanje
- **Promjene u izgledu** – promjena težine; blijed, umoran ili zabrinut izgled, dojam da osoba ne brine o sebi, izgleda zapušteno, neuredno ili zanemareno
- **Emocionalne promjene** – promjene raspoloženja, suze ili razdražljivost, preosjetljivost, razdoblja ushićenja, osjećaji očaja i beznadnosti
- **Kognitivne promjene** – kontinuirano negativno razmišljanje, poteškoće s usredotočenošću, teško praćenje razgovora, neuredno razmišljanje, deluzije ili halucinacije, gubitak stvarnosti, misli o samoozljeđivanju

IV. RIZIČNI FAKTORI NA KOJE JE POTREBNO OBRATITI PAŽNJU

Članak 4.

- **OSOBNI:** težak temperament, nisko samopoštovanje, slabo razvijene emocionalne i socijalne vještine; nezreli mehanizmi suočavanja; negativan kognitivni stil
- **OBITELJSKI:** obiteljska disharmonija, nestabilnost ili raspad; nedosljedni i neodgovarajući roditeljski postupci; tjelesna bolest; mentalni poremećaj ili ovisnost roditelja
- **ŠKOLSKI:** odbacivanje vršnjaka, školski neuspjeh, slaba povezanost sa školom, teškoće u prilagodbi na promjene u školovanju
- **ŽIVOTNI:** emocionalna trauma, smrt člana obitelji ili bliske osobe;
- **SOCIJALNI:** diskriminacija, izolacija, socioekonomski problemi, nedostupnost odgovarajućih sustava podrške

V. POSTUPANJE U PODUZIMANJU MJERA ZAŠTITE

Članak 5.

U slučaju sumnje na postojanje teškoća u području mentalnog zdravlja kod učenika odgojno-obrazovni djelatnik Škole obavezan je, bez obzira na način na koji je došao do saznanja, o tome izvijestiti razrednika i školskog psihologa/pedagoga, a oni će zatim o saznanjima i poduzetim mjerama informirati ravnatelja i roditelje, odnosno skrbnike učenika.

Članak 6.

Pomoć pri odluci je li neko ponašanje znak problema mogu biti odgovori na sljedeća pitanja:

- Je li uočeno ponašanje uobičajeno za pretpostavljenog učenika?
- Je li to promjena u odnosu na učenikovo dotadašnje ponašanje?
- Je li uočeno ponašanje učestalije nego prije?
- Traje li uočeno ponašanje toliko dugo da se ne može opisati kao npr. prolazna faza?
- Provjeriti je li se učeniku u posljednje vrijeme dogodio neki težak životni stresni događaj (npr. gubitak člana obitelji, bolest u obitelji, razvod, selidba i sl.)

Članak 7.

Razgovor s djetetom je nužan ako:

- Počne pokazivati ponašanje koje do tada za njega nije bilo uobičajeno
- Ako učestalija postanu neprilagođena ponašanja

Članak 8.

Razgovor može obaviti osoba u koju učenik ima najviše povjerenja:

- Predmetni učitelj
- Razredni učitelj/razrednik
- Stručni suradnik
- Ravnatelj

Članak 9.

Po potrebi u zaštitu mentalnog zdravlja mogu se uključiti i stručnjaci izvan škole, a koji imaju potrebne stručne kompetencije i iskustvo pružanja primjerene stručne pomoći upravo djeci i mladima.

Članak 10.

Ukoliko odgojno-obrazovni djelatnik Škole procjeni da postoji rizik da si učenik naudi ili naudi nekom drugom tijekom boravka u Školi, obavezan je odmah zatražiti medicinsku pomoć za učenika i pozvati Hitnu pomoć.

VI. POMOĆ UČENICIMA S TEŠKOĆAMA U PODRUČJU MENTALNOG ZDRAVLJA

Članak 11.

Važno je prepoznati osobna i profesionalna ograničenja u pružanju podrške učenicima s teškoćama u području mentalnog zdravlja. U tom smislu, ukoliko vam se učenik obrati za pomoć, pokušajte:

1. pažljivo i s poštovanjem slušati što vam učenik pokušava reći
2. ponuditi podršku
3. odnositi se prema svakom učeniku uzimajući u obzir individualne razlike
4. dati do znanja da informacije koje dobijete od učenika smatrate povjerljivim, ali ukoliko smatrate da je učenik ili netko drugi ugrožen te informacije ne možete zadržati za sebe
5. pomoći učeniku da dobije prikladan oblik podrške (ako je potrebno i ako ste u mogućnosti)

Članak 12.

Učitelji se mogu naći u prilici da saznanja o poteškoći pojedinog učenika u području mentalnog zdravlja dobiju od treće strane (najčešće vršnjaka učenika). U tom slučaju pokušajte:

1. saslušati treću stranu
2. dati do znanja da ćete, na prikladan način, poštujući povjerljivost informacija, saznanja prenijeti razredniku i stručnom suradniku
3. savjetovati učenika koji vam se obratio, ako mu je potrebna pomoć ili podrška

Članak 13.

U slučaju krize koju prepoznate kod drugog učenika, učitelji i druge odgovorne odrasle osobe bi trebale:

1. pokušati ostati smireni
2. pokušati se pobrinuti za vlastitu sigurnost i sigurnost drugih, uključujući i učenika u krizi
3. procijeniti je li vam potrebna pomoć druge odgovorne, odrasle osobe
4. ako je potrebno, kontaktirati odgovarajuće službe (policija, Hitna pomoć)
5. pobrinuti se i za sebe (razgovarati s nekim nakon kriznog događaja)

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 14.

Odgojno-obrazovni djelatnici Škole dužni su postupati u skladu s odredbama ovog Protokola.

Članak 15.

Ravnateljica je dužna informirati odgojno-obrazovne djelatnike o Protokolu.

Ovaj Protokol primjenjuje se od dana njegova donošenja.

U Karlovcu, 18.12.2023.

Klasa: 011-02/23-01/02

Urbroj: 2133-67-23-1

Predsjednica Školskog odbora

Sanja Salaj

Sanja Salaj, prof.

Ravnateljica

IK

Iva Katić, dipl. ing.